Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Natividad Jauregi Ezkurdia Berronekua

Etxarri Aranatz, Nafarroa (1936)

Aurkibidea

Biografia

Gurasoak eta zazpi seme-alaba izan ziren. Nekazariak, sei esne-behi eta idi-pareak. Esnea saltzen zuten etxez etxe.

Zintak

ETX-015

- **Proiektua**: Etxarri-Aranazko ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Labrit Multimedia
- **Data**: 2011-09-06
- **Iraupena**: 122 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Labrit Multimedia

Pasarteak

1. Esnea etxez etxe saltzen zuten

- **Erref**: ETX-015/003
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:01:24. **Bukatu**: 00:02:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Etxez etxe saltzen zuten esnea. Jende gutxi joaten zen etxera erostera, haiek mugitzen ziren, gehienetan gauez. Etxeko txikienek egiten zuten lan hori, 20:30ean hasi eta gaueko 22:00ak arte. Gehiena diru-truke saltzen zen, baina baziren arrautza truke erosten zutenak ere.

2. Etxeko produktuak

- **Erref**: ETX-015/004
- **Iraupena**: 0:00:33. **Hasi**: 00:02:29. **Bukatu**: 00:03:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Haien etxera joaten ziren babarrunak, patatak eta bestelakoak erostera arbizuar asko. Urte batzuetan, treneko langileak ere joaten ziren.

3. Etxeko esnea salgai

- **Erref**: ETX-015/005
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:03:02. **Bukatu**: 00:04:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Etxeko esnea egosi egin beharra zen. Bere adinean, 2 pezetatan saltzen zuten litroa. Poliki-poliki, prezioek gora egin zuten, eta ez zen samurra izaten. Herriko beste lauzpabost etxek ere saltzen zuten esnea. Etxeko behi guztiak batera ernaritzen zirenean beste behiren bat ekartzen zuten, esnea saltzen jarrai zezaten. Esnearen prezioa saltzaileek euren artean adostuta jartzen zuten.

4. Behiak ernari

- **Erref**: ETX-015/006
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:04:49. **Bukatu**: 00:05:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Behiek bederatzi hilabete ematen dituzte ernari. Azkeneko bietan ez zituzten jezten. Oritza edaten zuten, behiak erditzeko esperoan egoten ziren oritz hura hartzeko.

5. Behien erditzeak eta txekorrak

- **Erref**: ETX-015/007
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:05:54. **Bukatu**: 00:06:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Behien erditzeetan zailtasunak izaten ziren sarri, alderantziz zetozelako, handiak zetozelako... Behorren erditzeak adibidez, errazagoak ziren. Beranduago txarolesa behi arrazakoak ekartzen zituzten; horiek txekor onak ziren, baina ama asko nekatzen zuten. Horregatik, azkenerako horiek ere kendu zituzten.

6. Behien gaitzak eta heriotza arrazoiak

- **Erref**: ETX-015/008
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:06:46. **Bukatu**: 00:08:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Behiek sarri izaten zuten hanketako minari "patera" esaten zitzaion. Halere, behien heriotzen arrazoi nagusia txekor handiegien erditzeak ziren. Hirusta bustia edo asko jateak eta, gutxiagotan bazen ere, alpapak ere, tripak hazi egiten zizkieten. Halakoetan orratz berezi bat izaten zuten zuloa egin eta haizea husteko.

7. Abereen bazka

- **Erref**: ETX-015/009
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:08:02. **Bukatu**: 00:09:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Etxean, beti zeukaten kargak garraiatzeko behor bat. Lehen ez zen pentsurik erosten, dena etxeko gauzekin egiten zen. Garia, erremolatxa, patata... Denak egosi eta animalien janaritako ziren. Harrikoaren ura txerrientzako ematen zieten.

8. Dena aprobetxatzearen ohitura

- **Erref**: ETX-015/010
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:09:18. **Bukatu**: 00:10:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Medikua etxera joan zenean, harrikoa egiteko erabilitako ura aprobetxatzen ari zela harrituta gelditu zen emazteari esanez: “no te decía yo, que en los caseríos guardan hasta el agua de fregar”. Lehen ez zuten produkturik erabiltzen, dena hautsekin egiten zuten. Espartzuarekin nola egiten zuten; horri etxean egindako xaboia jartzen zioten.

9. Etxeko xaboia

- **Erref**: ETX-015/011
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:10:39. **Bukatu**: 00:11:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Xaboia txerriaren mantekarekin egiten zuten. Iruñetik ekartzen zuten behar zuten materiala, eta horrekin egosi eta egosi, balde batean hozten utzi eta pusketan zatitzen zuten.

10. "Arenatzea"

- **Erref**: ETX-015/012
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:11:38. **Bukatu**: 00:12:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Zura zuri gelditzen zen, eta espartzuan ura eta xaboia jarriz zura hori garbitzen zuten. Armairuak, adibidez.

11. Ganbara

- **Erref**: ETX-015/013
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:12:15. **Bukatu**: 00:13:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Ganbararen garbiketa, erabilera eta antolaketa. Bi ganboiko zituzten.

12. Zuritzea

- **Erref**: ETX-015/014
- **Iraupena**: 0:00:31. **Hasi**: 00:13:56. **Bukatu**: 00:14:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:
Etxeak galtzinarekin zuritzen zituzten, festetarako. Garai hartan, festak urrian izaten ziren.

13. Koltxoiak

- **Erref**: ETX-015/015
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:14:27. **Bukatu**: 00:16:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Koltxoiak urtean behin, abuztuaren bukaeran, jotzen zituzten. Lan handia ematen zuten. Urarekin garbitu baino gehiago, jo egiten zuten. Artilea erosten zenean errekan garbitzen zuten. Amak behin Lizarraldeko bati erosi zion artilea, hura ez zen ardi latxarena bezalakoa. Jo ondoren, koltxoia hiru aldeetatik josi behar izaten zen berriz. Familia guztiaren artean egiten zen lana, koltxoi guztiak jarraian.

14. Lixiba

- **Erref**: ETX-015/017
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:16:16. **Bukatu**: 00:18:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Lixiba hilabetero egiten bazuten ere, maiatzekoa berezia izaten zen, eta etxeko maindire guztiak pasatzen ziren. Lixiba urratsez urrats: bezperan maindireak beratzen jarri, hurrengo egunean garbitokian garbitu; gero, ontzi batean sartu, ura irakiten bota, oihal baten gainean suko hautsak jarri eta berriz ere ur beroa botatzen zitzaion beheko zulotik ura garbi ateratzen zen arte. Hurrengo goizean, lixiba jotzen zuten garbitokian, eta, azkenik, lehortzen uzten zuten sasien gainean edo beste nonbaiten. Emakumeek ogia egitearekin batera, etxean zuten lan gogorrenetako bat zen.

15. Etxeko ogia

- **Erref**: ETX-015/018
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:18:17. **Bukatu**: 00:19:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Etxeko ogia egitea lan gogorra izaten zen. 2 kg-tako ogiak ateratzen ziren. Masa oratu eta bizpahiru orduz "lotan" uzten zen (horrela esaten zen). Bitartean, labea garbitzen eta berotzen zen. Ogi harekin bi aste pasatzen zituzten. Manta batekin tapatzen zuten, eta ongi kontserbatzen zen.

16. Gosari ezberdinak

- **Erref**: ETX-015/019
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:19:52. **Bukatu**: 00:21:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Gosariak hurrengoak izan zitezkeen: taloa, garagarrarekin egindako kafea azukrearekin edo esnearekin, patata egosia urdai puska batekin, baratxuri-zopa... Izeba moja harritu egiten zen baratxuri-zopa gosariarekin.

17. Sukalde ekonomikoa eta su baxua

- **Erref**: ETX-015/020
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:21:01. **Bukatu**: 00:21:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Sukalde ekonomikoa berak bost urte inguru zituela ekarri zuten etxera. Taloak su baxuan egiten zituzten; gero, txaparen gainean ere.

18. Argia

- **Erref**: ETX-015/021
- **Iraupena**: 0:00:22. **Hasi**: 00:21:52. **Bukatu**: 00:22:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Hasieran argi motela izaten zen, herriko errotatik etortzen omen zen. Bonbilla gutxi egoten zen.

19. Etxeko oiloak

- **Erref**: ETX-015/022
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:22:14. **Bukatu**: 00:23:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ukuiluan oiloen tokia. Oilotesie. Egunez, kanpoan ibiltzen ziren; eta iluntzean, haien tokira bueltatzen ziren. Arrautzak nonahi egiten zituzten. Oilolokak.

20. Untxiak

- **Erref**: ETX-015/023
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:23:47. **Bukatu**: 00:24:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Untxiak izan zituzten, baina sarna sartu zitzaien, eta berehala kendu behar izan zituzten. Untxia ez zen oiloa bezain gustura jaten, eta, gainera, haiei behintzat, lan gehiago ematen zien hazteak.

21. Txerriak

- **Erref**: ETX-015/024
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:24:34. **Bukatu**: 00:26:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Bi txerri ama izaten zituzten. Onak baldin baziren, urtean hiru aldiz izan zitzaketen umeak. Inoiz jaio izan dira 16; orduan beraiek laguntzen zieten biberoiarekin. Beste batzuetan bat edo bi jaiotzen ziren, inoiz ez zen jakiten. Txerriak feriara eramaten zituzten edo tratanteren batekin egiten zuten tratua.

22. Etxarriko feria

- **Erref**: ETX-015/026
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:26:28. **Bukatu**: 00:27:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Etxarriko feria. Inguruko herrietatik joaten ziren, eta harremanak egiteko aukera ona izaten zen. Egun berezia izaten zen.

23. Txerria hil aurreko hilabeteak

- **Erref**: ETX-015/027
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:27:27. **Bukatu**: 00:28:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Txerria hiltzeko asmoa zutenean, gizentzeaz gain, umerik ez egiteko irausi ez jartzeko osatu egiten zuten. Udaberrian osatzen zuten. Txerria hil aurreko egunetan janari potenteagoa ematen zioten.

24. Txerria hiltzen zen eguna

- **Erref**: ETX-015/028
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:28:49. **Bukatu**: 00:31:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Txerria hiltzen zen eguna ederra izaten zen. Beti etortzen zen aldamenekoren bat edota familiakoren bat, eta hasieran gosaria egiten zen gibelarekin, babaz eta koipez lagundurik. Emakumeek tripak garbitzen zituzten bitartean, gizonek gosaria hartzen zuten. Urde-hiltzailea goizeko 07:00etan etortzen zen, eta 09:00etarako bukatzen zituen lanak. Egunean bertan, arratsaldean, egosten zituzten tripotak, eta baita txistorrak prestatu ere.

25. Hesteak eta txistorrak

- **Erref**: ETX-015/029
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:31:07. **Bukatu**: 00:33:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Hesteak prestatzeko osagaiak: arroza, espezieak, klabilloa, oreganoa, piperbeltz beltza, kanela eta anisa. Usai berezia sortzen zen etxe guztian. Garai haietan, ohituak zeuden aziendaren usainarekin, baina txerria hiltzen zenean usain berezia jartzen zen, nabarmenagoa. Bi emakume egoten ziren hesteak eta tripotak prestatzen, beste bat egosten... Kontu handiz prestatu behar ziren. Gaur egun dendetan erosten diren tripotak ezberdinak dira, beste modu batean prestatuko dituzte. Txistorrak betetzeko makina zeukaten. Makina hura etxez etxe ibiltzen zuten, eta, ordainetan, arrautzak eman ohi zizkieten.

26. Txerriaren pusken banaketa

- **Erref**: ETX-015/030
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:33:34. **Bukatu**: 00:34:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Txerria hiltzen zenean puskak aldamenekoei, karrikakoei eta hurbileko familiaren bati banatzen zizkieten. Puska hoberenak banatzen ziren. Herriko jende jantziari (idazkariari, apeza...) ere banatzen zitzaion. Gibela sare txuri batekin biltzen zuten.

27. Txerrikiaren kontserbak eta elikadura

- **Erref**: ETX-015/031
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:34:38. **Bukatu**: 00:35:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Txistorrak eta saihetsak jartzen zituzten kontserban. Txistorra puskatu eta olioa irakiten botatzen zioten, oso ona ateratzen zen. Astez babarrun gorriak jaten zituzten; jaietan, berriz, babarrun txuriak. Saihetsak udan jaten zituzten. Urdaia neguan jaten zen errazago.

28. Eguneroko jana

- **Erref**: ETX-015/032
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:35:45. **Bukatu**: 00:36:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
<p>Bazkaltzeko, babarrunak azarekin; eta afaltzeko, patatekin. Amak babarrunak ematen zizkion izebari txitxirioen truke. Txitxirioak Corpus

Egunean, Aszensio egunean, festetan eta horrelako jai handietan jaten zituzten.</p>

29. Amaren postreak

- **Erref**: ETX-015/033
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:36:37. **Bukatu**: 00:38:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Amak arroz-esnea, natillak eta bizkotxoa prestatzen zituen postreetarako. Bizkotxoa adornatzeko azukre bainua jartzen zion, sukaldeko gantxoa sutan goritu eta honekin egiten zizkion formak. Ogia egiten zuen aldiro bi edo hiru kaskain egiten zizkien. Amak Kandida zuen izena.

30. Jantziak eta oinetakoak

- **Erref**: ETX-015/034
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:38:31. **Bukatu**: 00:39:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Ahizpa zaharrenak josten zizkien arropak, beste ahizpek ere, baina batez ere zaharrenak. Egunerokoan batak erabiltzen zituzten, gehienetan gerriko batekin. Jaietarako, berriz, tela polit bat erosi eta soineko bat egiten zuten. Oinetarako espartinak edo sandalia batzuk ibiltzen zituzten. Askotan Karasator zapatariak egindakoak.

31. Oinetakoak, bortzegiak

- **Erref**: ETX-015/036
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:40:03. **Bukatu**: 00:40:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Karasatorrek neurrira egiten zituen oinetakoak. Beste batek oinetako fuerteagoak egiten zituen gizonentzako, eta baita bortzegiak ere. Bortzegiak nolakoak ziren. Katiuskak iritsi bitartean bortzegiak erabiltzen zituzten oihanerako eta sororako.

32. Oinetakoak, "txokleak"

- **Erref**: ETX-015/037
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:40:56. **Bukatu**: 00:43:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
"Txokleak" erabili izan zituzten, hiru takoidunak. Behin erregeei eskatu zizkien, eta txikiegiak ekarri zizkioten; haiek negarrak egin zituenak. Gero, handixeagoak ekarri zizkioten. Eskolara joateko, mandatuak egiteko... Erabiltzen zituzten txokleak, erosoak ziren. Oinetako berriagoak atera zituztenean, gomazko zatak alegia, "txokleak" ukuiluko atarian uzten zituzten ukuilu eta baratze inguruan ibiltzeko. Urte gutxitan, guztiz desagertu ziren; Galizian oraindik erabiltzen omen dituzte.

33. Orrazkera

- **Erref**: ETX-015/038
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:43:49. **Bukatu**: 00:45:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:
Ile luze-luzea zeramaten, moñoan bilduta edo trentzetan. Gehienetan bi trentza jartzen zituzten. Ahizpek orrazten zieten. Eskola garaia bukatu zutenean ile luzea edukitzea deserosoa zela eta, pena handiz trentzak moztu behar izan zituen. Amak mototxa biltzen zuen. Ilea ozpinarekin garbitzen zuten, halere ez zen orain bezain maiz garbitzen.

34. Garbitasuna

- **Erref**: ETX-015/039
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:45:44. **Bukatu**: 00:46:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Dutxarik ez zegoenean barreño batzuetan garbitzen ziren.

35. Komuna

- **Erref**: ETX-015/040
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:46:11. **Bukatu**: 00:46:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Komuna besterik ez zuten, ez dutxarik eta ez konketarik. Beste etxeetan ezta hori ere, ukuiluan egiten zituzten egin beharrekoak.

36. Jauregi Berronen

- **Erref**: ETX-015/041
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:46:56. **Bukatu**: 00:48:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Jauregi abizena 250 urtez egon omen da Berrone etxean. Familiaren historia.

37. Etxeko gelak eta ur bedeinkatua

- **Erref**: ETX-015/042
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:48:12. **Bukatu**: 00:50:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Gela gehienak bi ohatzetakoak ziren. Gelako altzariak (komodak, kutxak...). Gelaren sarreran ur bedeinkatua eta erreminta batzuk zituzten zintzilik. Pazkotan ekartzen zuten ur bedeinkatua. Ur bedeinkatuarekin ohiturak.

38. Etxea babesteko

- **Erref**: ETX-015/043
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:50:36. **Bukatu**: 00:51:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Erramu igandea pasatzen zen garaian Perkisenak olibondoa ekartzen zien, eta haien aurretik beste batzuek. Orain, olibondoa beharrean erramua (laurel) ekartzen dute. Eguzki-loreak ere jartzen zituzten atarietan.

39. Etxeetan erditzen zen, emaginak

- **Erref**: ETX-015/045
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:51:48. **Bukatu**: 00:52:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Emaginaren laguntzarekin izaten zituzten umeak etxeetan. Bi emakume izaten ziren. Bere amak 12 ume izan zituen, eta guztiak ongi jaio ziren.

40. Bataio goiztiarrak eta elizan sartzea

- **Erref**: ETX-015/046
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:52:32. **Bukatu**: 00:53:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Umea jaio eta berehala bataiatzen zen, egunean bertan edo hurrengoan. Ama ez zen bere umeen bataioetara joaten, zortzi edo 12 egun pasatzen zituen etxetik atera gabe, behin osatuta kandela batekin joaten zen elizara. Honi elizan sartzea esaten zitzaion. Bitartean ezin zuen etxetik atera.

41. Haurtzaroko jolasak

- **Erref**: ETX-015/048
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:53:34. **Bukatu**: 00:55:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Txikitan trapuzko panpinak egin eta hauentzako arropak josten zituzten. Beranduxeago “a txingis”, tabetan, eskuekin hariarekin jolastea, sokasaltoan... Orduko jolas guztiak gaztelaniaz izaten ziren.

42. Eskola

- **Erref**: ETX-015/049
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:55:34. **Bukatu**: 00:57:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Sei urterekin hasi ziren eskolan. Neskatoak alde batean eta mutikoak beste batean, klasean eta baita errekreoetan ere. Neskei ez zieten frontoira pasatzen uzten. Errekreoetako jolasak: “a barandas”, “tres navíos en la mar”. Eskolatik ateratzeko aukera izaten zuten, eta etxeetan ezkutatzen ziren.

43. Herriko etxeak zabalik

- **Erref**: ETX-015/050
- **Iraupena**: 0:00:26. **Hasi**: 00:57:05. **Bukatu**: 00:57:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Herriko etxe guztiak zabalik egoten ziren, eta libre izaten zen haietan sartzea. Etxe batetik bestera pasatzeko aukera ere izaten zen.

44. Jolasak eta kantak

- **Erref**: ETX-015/051
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:57:31. **Bukatu**: 00:59:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
“A canelas” ibiltzen ziren elkarri harrapatzen, harritxoekin kantatzen... Kanta guztiak gaztelaniaz izaten ziren. Etxarrin etxea zeukaten neska iruindar zein madrildarrak etortzen ziren, eta haiengandik ikasten zituzten kantak. Jaietan amonak kartetan aritzeko biltzen ziren, kuadrilla bakoitza leku jakin batean, eta haiei begira egotearekin ikasi zuten kartetan.

45. Amonen jantziak

- **Erref**: ETX-015/052
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:59:40. **Bukatu**: 01:00:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lehengo amona gehienak alibio-lutoz, mantalina eta gerritik behera mantala beltza zutela janzten ziren. Baton batek fardelina janzten zuen, baina ez zen ohikoa. Amonek erabiltzen zituzten mantalinak beltzak eta lau puntetakoak izaten ziren, beraiek erabili zituztenak, berriz, marrazkidunak eta hiru puntetakoak.

46. Lutoa

- **Erref**: ETX-015/053
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 01:00:54. **Bukatu**: 01:01:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Aita, ama, senarra edota emaztea hilez gero, bi urteko lutoa eramaten zuten, eta, ondoren, urte erdiko alibio-lutoa. Aitona hilez gero, sei hilabete. Haurrak ere beltzez janzten zituzten. Gizonak ez ziren beltzez janzten, besoan edo solapan zapi betza besterik ez zuten jartzen.

47. Hileta elizkizunak

- **Erref**: ETX-015/054
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 01:01:53. **Bukatu**: 01:02:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Hiru klasetako hileta elizkizunak ospatzen omen ziren: "primerakoa", "segundakoa" eta "terzerakoa". Inguruko herriko senitartekoak hildakoaren etxean gelditzen ziren bazkaltzen. Elizkizunera joaten ziren guztiak gonbidatuta zeuden etxean gazta pixka bat, moskatela edo hartzera.

48. Hildakoa

- **Erref**: ETX-015/055
- **Iraupena**: 0:03:50. **Hasi**: 01:02:47. **Bukatu**: 01:06:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Beilatokiak egin bitartean, etxean edukitzen ziren hildakoak. Zurezko kutxak. Arrosarioa errezatzen zen gau guztian zehar. Lehen etxean gaixotzen zen, eta etxean hiltzen zen. Bere amaren gertaera. Hil eta 24 ordutara lurperatzen zituzten.

49. Hil-ezkilak

- **Erref**: ETX-015/056
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 01:06:37. **Bukatu**: 01:08:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:
Hil-ezkilak ezberdinak izaten ziren. Gauean, hildakoaren ezkilak argi-ezkilarekin jotzen zituzten, eta, goizean, hiltzen zirenarena eguerdiko ezkiletan. Eguerdiko ordu batean “keda” jotzen zen. Gaur egun dena nahasiago dago. Haur bat hiltzen zenean beste ezkila bat jotzen zen. Lehen haur eta ama franko hiltzen zen.

50. Iruñeko ospitalean izan zituen seme-alabak

- **Erref**: ETX-015/057
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 01:08:47. **Bukatu**: 01:09:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak

Laburpena:
Ama izan zen garaian, egoerak hobera egin bazuen ere, emakume franko hiltzen zen erditzerakoan. Berak Iruñean izan zituen, eta umeen jaioterrian Iruñea jarri behar izan zuten, ezin zuten Etxarri jarri.

51. Ezkontzak

- **Erref**: ETX-015/058
- **Iraupena**: 0:03:44. **Hasi**: 01:09:53. **Bukatu**: 01:13:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontzak oso politak izaten ziren. Neska etxean prestatzen zen, lagunak, modista, ile-apaintzailea eta beharrezko guztiak etxean biltzen ziren. Gero, mutila eta bere senitartekoak neskaren etxera joaten ziren, eta, bide berritik zehar, gonbidatu guztiak elkarrekin joaten ziren elizara. Meza bukatuta sakristian sartzen ziren dokumentuak sinatzera, eta handik bazkaldu behar zuten etxera joaten ziren musikaz lagundurik. Menua. Beti Josetxo akordeoilaria kontratatzen zuten, eta kasualitatez ezin bazuen Arbizuko Pako deitzen zuten. Arratsalde hartan bertan abiatzen ziren eztei-bidaietara, eta gonbidatu gazteek ezkonberriak laguntzen zituzten trena hartzera.

52. Ezkontzako soinekoa

- **Erref**: ETX-015/059
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 01:13:37. **Bukatu**: 01:14:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lehen beltzez ezkontzen ziren, halere bera grisez ezkondu zen. Mantelina dotore bat jartzen zuten buruan.

53. Lehenengo jaunartzea

- **Erref**: ETX-015/060
- **Iraupena**: 0:00:41. **Hasi**: 01:14:35. **Bukatu**: 01:15:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Lehenengo jaunartzearen ospakizuna oso xumea zen, etxekoak, aitapontekoa eta amapontekoa biltzen ziren.

54. Konfirmazioa (sendotza)

- **Erref**: ETX-015/061

- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 01:15:16. **Bukatu**: 01:16:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Bost urtetik behin Nafarroako apezpikua etortzen zen. Orduan madrina ere izaten zen, eta hura alkatearen andrea izaten zen. Berak bost urte besterik ez zituen.

55. Oliadura

- **Erref**: ETX-015/063
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 01:16:32. **Bukatu**: 01:17:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Herriko inor gaixo (larri) zegoenean, apezari abisatzen zitzaion, eta, edozein ordu zela ere, apeza eta sakristaua gaixoaren etxera joaten ziren oliadura ematera. Orduan ezkilak jotzen zituzten. Bere ahizpari eman ziotenekoa.

56. Apezak

- **Erref**: ETX-015/064
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:17:50. **Bukatu**: 01:18:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Herrian ezagututako apezak: Don José María Arbilla, Don Juan Ongai, Don Julian Macizior kapilaua, Don José María Ziaurritz, Don Pedro Apezetxea, Dorrauko bat, Don Miguel, Don Tomás Lizarraga.

57. Apezak zorrotz jantziekin

- **Erref**: ETX-015/065
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 01:18:46. **Bukatu**: 01:19:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Don Juan Ongai oso zorrotza zen jantziekin, eta behin 12 urteak betez gero, belaunetatik beherako galtzak janztera behartzen zituen, eta baita mantelina begietaraino eramatera ere. Horrela ez bazen ez zieten komunioa ematen.

58. “Al agarrau” dantzatzeagatik konfesatzeko beldurrak

- **Erref**: ETX-015/066
- **Iraupena**: 1:03:07. **Hasi**: 01:19:35. **Bukatu**: 02:22:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Apezak oso zorrotzak ziren, eta “al agarrau” dantzatzea debekatu zuten. Dantzatu ondoren, ahizpa eta bera oso beldurturik joan izan ohi ziren konfesatzera. Horregatik, Altsasura joaten ziren konfesatzera, eta, bidenabarrean, permanentea egitera. Herriko apezak ez zien absolbitzen, eta sekulakoak esaten zizkien. Behin, Altsasura ezin izan zuen joan, eta herrian konfesatu behar izan zuen. Mutilekin dantzatu zuela esan zionean, apezak horrelaxe esan zion: “No sé, con las madres que tenéis cómo podéis salir vosotras así”. Beste apez batzuk ez ziren hain gogorrak.

59. Garizuman eta abenduan musikarik ez

- **Erref**: ETX-015/067
- **Iraupena**: -1 day, 23:39:18. **Hasi**: 02:22:42. **Bukatu**: 02:02:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Garizuman eta abenduan ez zen musikarik jotzen, Etxarrin debekatuta zegoen. Lizarrustiko festak San Jose egunean izaten ziren, eta neskatoak hara joanez gero, apezak hurrengo egunean pulpitutik esango zuen zeintzuk joan ziren, eta, gainera, zigorra jarriko zien. Altsasun ere musika jartzen zuten, eta etxarriarrak joaten baziren ere, debekatuta zuten dantzatzea.

60. 'Hijas de María'

- **Erref**: ETX-015/069
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 01:24:28. **Bukatu**: 01:26:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:
Jaiero, bezperen ondoren, otoitz txiki bat errezatzen zuten aulki guztien aurrean. Prozesio egunetan, estandarteak eraman behar ziren, eta urte horretan lehenbizikoa ezkondu behar zuenak eraman behar izaten zuen. Hilean behin aldarean jartzen zuten estandartea Hijas de María kongregazioan zeudela gogorarazteko. Zinta urdin batetik zintzilikatutako medaila bat zeramaten.

61. Pazkotako txartela

- **Erref**: ETX-015/071
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:27:42. **Bukatu**: 01:28:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Pazkoan derrigorrezkoa zen jaunartzea eta konfesatuta egotea, eta hura kontrolatzeko txartela ematen zizuten.

62. Zenbait ospakizun erlijioso eta prozesioak

- **Erref**: ETX-015/073
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 01:28:47. **Bukatu**: 01:31:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Urrian aurora kantatzen zen herriari buelta emanez; gero, meza. zean ere egunero joaten ziren mezetara. Bederatziurrenak ere oso serio hartzen ziren. Garizuman kalbarioak egiten ziren, San Markos egunean errogatiban lurrak bedeinkatzen zituzten, Aszensioa baino egun batzuk lehenago beste errogatiba bat egiten zen elizatik Andra Marira joan etorrian, San Migelera igoera eta San Migelen etorrera ere ospatzen ziren. Halakoetan eta San Adrianetan apeza mandoaren gainean eramaten zuten. San Adrian da herrian gehien ospatzen den Santu eguna. Ekainaren 13an, San Kiriko egunean, eta abuztuaren 15eko Ama Birjinaren egunean ermitara joateko ohitura dago.

63. Eguneroko otoitzak gaztelaniaz

- **Erref**: ETX-015/074
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 01:31:45. **Bukatu**: 01:33:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Arrosarioa gauero errezatzen zuten, urte guztian zehar. Bazkal aurrean eta afaltzeko orduan Aita Gurea beste otoitz txiki bat errezatzen zuten. Dena gaztelaniaz izaten zen. Famili guztia elkartzen zen. Orain, ezinezkoa da denak elkartzea. Bere seme-alabei euskaraz irakatsi zizkien otoitzak. Soroan lanean zeudela ere, bazkaldu baino lehen otoitz egiten zen.

64. Vatikanoko II. Kontzilioak ekarritako aldaketak

- **Erref**: ETX-015/075
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 01:33:00. **Bukatu**: 01:33:53

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Vatikanoko II. Kontziliora bitartean apezek latinez eta bizkarrez ematen zituzten eukaristiak.

65. Ihoteak estalian

- **Erref**: ETX-015/077
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 01:34:05. **Bukatu**: 01:34:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:
Ihoteak ia ez zituzten ezagutu Etxarrin, mozorrotuta ateratzen zirenak erretira arazi egiten zituzten. Ateratzen ahal ziren tarte txiki horietan nesken atzetik ibiltzen ziren.

66. Sorgin afaria

- **Erref**: ETX-015/078
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:34:55. **Bukatu**: 01:35:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Abenduaren 24an gaueko 12etan denak mezetara joaten ziren, eta handik ateratakoan neskak elkartu egiten ziren eta gozo batzuk eta edateko anisa edo moskatela jartzen zuten, horri Sorgin afaria deitzen zitzaion. Librexago zeudenez, mutilekin harremanetan sartzeko aukera bat izaten zen. Garai haietan aukera gutxi izaten zen bestela.

67. Mutiletan egiteko aukerak

- **Erref**: ETX-015/079
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 01:35:51. **Bukatu**: 01:37:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Egun bereziak aprobetxatu behar ziren mutilekin harremanetan sartzeko. Hauek izaten ziren egun horiek: Sorgin afaria, San Gregorio eguna, San Adrianera erromeria, Ama Birjina eguna... Eta urriko festetarako bikote berriak ateratzen ziren. Bikotea osatu eta ezkontzea erabakitzen zuten arte, bata ezin zen bestearen etxean sartu.

68. Mutilak utzitako neska

- **Erref**: ETX-015/080
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 01:37:05. **Bukatu**: 01:38:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Elkarrizketatzaileak dio: neska bat mutil batekin hasi eta denbora luzez ibili ondoren mutilak uzten bazuen, neska horrek oso zaila izaten omen zuen beste mutil batekin ezkontzea. Natik dio neskak moteldurik gelditzen zirela eta kostatzen zitzaiela beste batekin hastea, baina azkenerako hauek ere ezkontzen zirela. Ezkontzerako arreoa prestatzen zen, eta gizonaren abizenarekin egindako “punto de kruzeko” lanak egon zitezkeenez, mutilak neska uzterakoan dena desegiten zuten, eta neskak lur jota gelditzen ziren.

69. Ama ezkongabeak

- **Erref**: ETX-015/081
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 01:38:02. **Bukatu**: 01:40:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkongabeak

Laburpena:
Ezkondu gabeko emakume bat haurdun geldituz gero, etxekoentzako lotsa eta besteentzako farregarria izaten zen. Ezjakintasun handia zegoen, eta emakume horiek umiliatu egiten ziren. Halakoetan herritik irteten ziren, beste etxeetara joaten ziren zerbitzatzera, eta etxe haietako etxekoandreek ere ez zituzten ongi tratatzen.

70. Musika herrian

- **Erref**: ETX-015/083
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 01:40:47. **Bukatu**: 01:41:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Bandak hiru pieza jotzen zituen, eta atsedena egiten zuen, eta berriz hiru pieza eta atsedena... Guztira bederatzi pieza jotzen zituzten. Banda baino lehen, udaletxeak gramola jartzen zuen.

71. Neskak tabernan

- **Erref**: ETX-015/084
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 01:41:30. **Bukatu**: 01:42:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Oso berandu hasi ziren tabernetan sartzen. Zirkulo taberna izan zen sartu ziren lehen taberna; meza ondoren joaten ziren, eta alde batean jartzen ziren olibak jaten. Guria taberna berritu zutenean hasi ziren neskak tabernetan sartzen. Neskak beti apartexago zeuden.

72. Zinema

- **Erref**: ETX-015/086
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 01:43:00. **Bukatu**: 01:44:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Zinea Don Julian Maziziorrek eta Jesús Ripaldak jarri zuten. Zirkuluan jarri zuten, eta 3 pezeta ordaintzen zuten sarrera. “Españoladak” jartzen zituzten.

73. Dantzak eta "Dantzakiye"

- **Erref**: ETX-015/087
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 01:44:04. **Bukatu**: 01:45:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Denetatik dantzatzen zuten: jotak, paso-doblea, “agarrau”, porrusalda... “Dantzakiye” (zortzikoa) gizonek dantzatzen zuten, Andre Mari erromerian eta San Adrian egunean. Geroago hasi zen gehiago dantzatzen. “Dantzakiye” betikoa izango omen da; belaunaldiz belaunaldi, transmisioz irakatsia. Herriko gaiteroak eta txistulariak.

74. Irratia eta telebista

- **Erref**: ETX-015/089
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 01:46:30. **Bukatu**: 01:48:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:
10 edo 12 urte zituela ekarri zuten irratia Etxarrira. Hasieran oso irrati gutxi zeuden, eta futbolerako zaletasuna zuten mutilak etxeko leihoetan jartzen ziren partiduak entzuten. Hasieran oso etxe gutxitan jarri zuten telebista, beranduago etxe guztietara iritsi zen.

75. Lehendabiziko autoak

- **Erref**: ETX-015/091
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 01:48:20. **Bukatu**: 01:49:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
15-16 urte zituela sororako bidean auto bat ikusi zuten, eta harren inguruan esan zituztenak. Anekdota.

76. Aldaketak orokorrean

- **Erref**: ETX-015/092
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 01:49:17. **Bukatu**: 01:51:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
15 urte zituenetik aldaketa asko eman dira berrikuntzen aldetik. Orduan ezin zuten pentsatu gaurkora iritsiko ginenik. Lehen ez zen hainbeste denbora pasatzen sukaldea garbitzen. Amak esaten zion: “oraingo emakumeek pasatzen duzue sukaldea garbitzen, lehen guk ganadua gobernatzen pasatzen genuen adina denbora”.

77. Ama eta aita nola elkartu ziren eta bikoteak osatzeko ohitura

- **Erref**: ETX-015/094
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 01:51:12. **Bukatu**: 01:53:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Ama Arribekoa zen, araiztarra. Araizko senitartekoak. Gurasoak lehengusuak ziren haien artean. Irurtzunen elkartu omen ziren gurasoen gurasoak, eta tratanteak eta haien bidez bilduarazi zituzten. Elizaren aginduen arabera, gurasoen betebeharra zen seme-alabak norbaitekin elkartzea.

78. Arribeko familiarekin harremana

- **Erref**: ETX-015/095
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:53:42. **Bukatu**: 01:55:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
San Migeletan bera ahizpak joan izan ziren Arribeko festetara. Familiako norbait ezkonduz ger,o haiek Arribera edo arribetarrak Etxarrira etortzen ziren laguntzera. Familia elkartzea gauza handia zen, berezia. Beste herrietan dituen izebak eta lehengusuak. Aitaren aldekoak Lizarraldekoak ziren.

79. Aldamenekoekin harremana eta elkarlana

- **Erref**: ETX-015/096
- **Iraupena**: 0:05:05. **Hasi**: 01:55:40. **Bukatu**: 02:00:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Aldamenekoekin harreman ona zuten, edozer behar zutela, norbait gaixotzen zela, beti laguntzeko prest. Naturaltasun osoz. Elkartasun handia zegoen. Kalera irten eta kafetegirik ez zegoenez, aldamenekoekin hitz egitera ateratzen ziren. Etxean eta herrian zegoen bizia. Arto-zuriketarako, pikutarako eta mahatsa biltzeko ere aldamenekoak hurbiltzen ziren laguntzera. Elkarlana eta ohiturak. Gari-jotzeko makina eta elkarteak.

80. Eultzia

- **Erref**: ETX-015/097
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 02:00:45. **Bukatu**: 02:01:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Bere senarrak eta larrainean egiten zuten eultzia. Bi familiaren artean egiten zuten, egun batean baten lanak eta hurrengoan bestearenak. Lan neketsua zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-01

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com